

2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi¹

Abdullah Kaya²

Özet

Bu araştırma, 2018 yılında yürürlüğe giren Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı ile 2025 yılında “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” kapsamında güncellenen yeni öğretim programını çeşitli açılardan karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Araştırmanın amacı, iki program arasındaki amaç, tema/öğrenme alanı, kazanım, ders süresi ve ölçme-değerlendirme süreçlerindeki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyarak, müzik öğretmenlerinin öğretim süreçlerini daha etkili planlamalarına katkı sunmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analiziyle yürütülen çalışmada, her iki programın resmi içerikleri analiz edilmiş ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, 2018 programının yapılandırmacı ve beceri temelli bir yaklaşımı benimsediği; buna karşılık 2025 yılı müzik dersi öğretim programının daha bütüncül, değer odaklı ve disiplinler arası bir yapıya yöneldiği belirlenmiştir. Ayrıca içerikte, kazanım-ders süresi değişimleri, öğrenme çıktısı/kazanım yapıları, öğrenme alanları/tema dağılımları ve ölçme-değerlendirme yaklaşımlarında farklılıklar gözlemlenmiştir. Bu değişimlerin, öğretmenlerin uygulama süreçlerine etkileri açısından değerlendirilmesi, okullarda öğretmenlere katkı sağlayarak müzik eğitiminin kalitesine katkı sağlamayacağı düşünülmektedir.

- 1 Araştırma EDU Congress 2025’te sözlü bildiri olarak sunulmuş ve TÜBİTAK desteği alınmıştır.
- 2 Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, abduhahkaya@nevsehir.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9602-4810

1. Giriş

Eğitim programları, bireylerin ihtiyaçlarına yönelik ve çağın gereklerine uygun bilişsel, sosyal ve psikomotor beceri gelişimi ile bilgi, beceri ve değerlerle donatılması amacıyla gerektiği zamanlarda güncellenmektedir. Türkiye’de müzik eğitimi, estetik duyarlılık, yaratıcılık, sosyal etkileşim ve kültürel mirasın aktarımı gibi bireylerin çok yönlü gelişimlerine katkı sağlayan bir alandır. Bu bağlamda, Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programları, öğrencilerin müziksel becerilerini geliştirmenin yanı sıra onları duygusal ve sosyal yönden de desteklemeyi hedeflemektedir.

2018 yılında uygulamaya konulan Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı, yapılandırmacı öğrenme ile beceri temelli bir yaklaşımı benimsemiş, öğrenci merkezli etkinliklere ağırlık vermiştir. Program, öğrencilerin müziksel işitme, söyleme, çalma ve yaratma becerilerini geliştirmeye odaklanmıştır. Ancak 2025 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tanıtılan ve “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” olarak adlandırılan yeni öğretim programı modeliyle birlikte programda kapsamlı değişikliklere gidilmiştir. Bu çerçevede Müzik Dersi Öğretim Programı da yeniden düzenlenmiş, içerik ve hedefler açısından farklılaşmıştır.

2018 ve 2025 Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programlarının amaçlar, tema/öğrenme alanı, kazanım, ders süresi, ve ölçme-değerlendirme ölçütleri açısından nasıl bir değişim olduğunu ortaya koyabilmek açısından araştırma yapma ihtiyacını doğurmuştur. Programlar arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması, müzik öğretmenlerinin uygulamada karşılaşılabilecekleri durumları öngörmeleri ve öğretim süreçlerini etkili biçimde planlamaları açısından önem arz etmektedir. Yeni programın önceki programla nasıl bir ilişki içinde olduğu, hangi yönleriyle farklılaştığı soruları önem kazanmaktadır. Bu çalışma ile program değişikliklerinin etkileri öğretmenler için daha anlaşılır olması beklenmektedir. Araştırmayla, program değişiklikleri ortaya koyarak, müzik alanı öğretmenleri için daha rahat anlaşılabilmesiyle ilgili bulgular sunmayı amaçlanmaktadır. Araştırmanın problemleri aşağıdaki şekildedir:

1. 2018 ve 2025 Maarif Modeli ortaokul düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının aralarındaki yapısal farklılıkları nelerdir?

2. 2018 ve 2025 Maarif Modeli ortaokul düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının hedefler (amaçlar) arasındaki farklılıklar nasıldır?

3. 2018 ve 2025 Maarif Modeli ortaokul düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının öğrenme alanları/temaları arasında nasıl değişim göstermiştir?

4. 2018 ve 2025 Maarif Modeli ortaokul düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının kazanım ve ders süresi arasındaki farklılıklar nasıldır?

5. 2018 ve 2025 Maarif Modeli ortaokul düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarında ders içeriklerindeki değişiklikler nasıldır?

6. 2018 ve 2025 Maarif Modeli ortaokul düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının ölçme ve değerlendirme sürecindeki farklılıklar nasıldır?

2. Yöntem

Araştırma, karşılaştırmalı bir analiz sunmak amacıyla nitel araştırma desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma nitel araştırma desenlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar bir olguyu tanımlamaya, çözmeye, kavramaya ve yorumlamaya dayanan bir araştırma türüdür (Merriam, 2023). Döküman analizi araştırılacak konu veya olgunun hakkında belgeleri içeren yazılı kaynakların analizini kapsamaktadır (Yıldırım, & Şimşek, 2011).

Araştırmanın verileri Milli Eğitim Bakanlığı (2018) Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı ve Milli Eğitim Bakanlığı (2025) Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli – Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlemesi içerik analizi ile yapılmıştır. İçerik analizi belirli kurallara dayalı şekilde objektif ve sistematik sınıflamalar yapıldıktan sonra araştırmacının çıkarımlarda bulunduğu tekrar güncellenebilir yapıda olan bir tekniktir (Büyüköztürk, ve diğerleri, 2024).

Bu araştırmanın evrenini, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmış ve yürürlükte olan ortaokul düzeyine yönelik müzik dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Örneklemine ise, 2018 Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı ve 2025 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde her iki öğretim programı da Türkiye’de belirli dönemlerde resmi olarak uygulanan programlar olduğundan ve dönemsel değişimleri yansıtmalarından dolayı amaçlı örnekleme yapılmıştır. 2018 Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı ve 2025 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programı çeşitli değişkenler ile karşılaştırılması sonucu yapılan içerik analiziyle araştırmanın bulguları elde edilecektir. Araştırmada etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

3. Bulgular

3.1.2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının Aralarındaki Yapısal Farklılıklara Yönelik Bulgular

Tablo 1: 2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının Aralarındaki Yapısal Farklılıklar

Yapısal İnceleme	2018	2025 Maarif Modeli
Programın Adı	Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)	Müzik Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıf)
Yayın Tarihi	23.01.2018	19.08.2025
Sayfa Sayısı	36	111
Programın Temel Yaklaşımı	Öğrenme Alanı Temelli Yaklaşım, Sarmal Yapı	Kapsayıcı ve Bütüncül Eğitim
Programın Bakış Açısı	Değerler ve Yetkinlik Kazandırma	Beceriler, Eğilimler, Değerler ve Okuryazarlık
Öğretim Programının Yapısı	- Öğrenme Alanları - Kazanımlar - Açıklamalar	- Tema - Ders Saati - Alan Becerileri - Kavramsal Beceriler - Eğilimler - Programlar Arası Bileşenler - Disiplinler Arası İlişkiler - Beceriler Arası İlişkiler - Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri - İçerik Çerçevesi - Öğrenme Kanıtları - Öğrenme-Öğretme Yaşantıları - Farklılaştırma - Öğretmen Yansımaları - Ortak Repertuvar Listesi

Tablo 1'e göre 2018 yılında yayımlanan öğretim programında sarmal yapıda öğrenme alanı temelli yaklaşım benimsenirken, 2025 yılında kapsayıcı ve bütüncül bir yaklaşım benimsendiği görülmektedir. Öğretim programlarında 2018 yılında değerler ve yetkinlik kazandırma bakış açısına sahipken, 2025 yılında beceriler, eğilimler, değerler ve okuryazarlık bütünü olarak harmanlanmış olduğu görülmektedir. Öğretim programının genel

yapısına bakıldığında 2018 yılındaki programda genel yapıyı Öğrenme Alanları, Kazanımlar ve Açıklamalar basamaklarıyla üç başlık oluştururken, 2025 yılında kapsamın genişlediği ve on beş başlık ile yapının kapsamlı bir şekilde oluşturulduğu görülmektedir.

3.2.2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının Hedefler (Amaçlar) Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bulgular

Tablo 2: 2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarının Hedefler (Amaçlar) Arasındaki Farklılıklar

Hedef Ögesi	Benzerlikleri	2025 Maarif Modeli Farklılıkları
Genel Amaç	-Kavramsal ve Alan Becerisi Kazandırma -Çok Yönlü Gelişim -Öğrencinin Nitelikli Olması	-Ahlaklı, Erdemli, Faydalı, İyi İnsan Olma Amaçlı -Beceriler, Eğilimler, Değerler ve Okuryazarlıkların Bütün Olarak Ele Alınması
Alana Özel Amaçlar	-Müziği çevre/doğa/nesnelerle bağ kurup doğal yollardan tanıyabilme -Müziksel algı, bilgi ve becerilerini geliştirme -Estetik ve sanatsal değerleri farkedip benimseme -Müziğe bedensel hareketlerle eşlik edebilme becerisi -Ritmik çalışmalar yapabilme -Belirli gün ve haftalarla ilgili eserleri söyleyebilme -İstiklal Marşı'nı doğru söyleyebilme -Müziği bireysel ve toplu olarak yapabilme -Yaratıcılık becerisini müzik yoluyla kazanabilme -Müzik alanında dijital araç-gereçlerin kullanımı -Milli ve manevi değerleri müzik ile ilişkilendirebilme -Atatürk'ün müziğe ve Türk müziğine verdiği önemi kavranması	-İstiklal Marşı'nın sözlerini kavrayıp yorumlayabilme -Milli, manevi, ahlaki, tarihi, sosyal ve kültürel değerleri somutlaştırarak müzik alanından belirlenen "Ortak Repertuvar" ile geliştirebilme - Türk milletinin kültürel mirasını oluşturan şarkı, türkü, marş vb. formlardaki müzik eserlerinin yaşamlarına kattığı değerleri beceriler bağlamında bütüncül olarak geliştirme, - Müzikle ilgili kaynakların doğruluğunu sorgulayarak bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme ve deneyimlerini işe koşarak müziksel becerilerini geliştirmeleri

Tablo 2 incelendiğinde 2018 Müzik Dersi Öğretim Planı'nın genel amaçlarında davranış geliştirmeye yönelik problem çözme, eleştirel düşünme gibi becerilere sahip bireyler yetiştirme amaçlanırken, 2025 yılında kavramsal

beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile eğilimler, değerler ve okuryazarlık gibi becerilerin yanında müziksel becerilerle harmanlandığı görülmektedir. Alana özel amaçlarda 2025 yılında İstiklal Marşı'nı kavrayıp yorumlayabilme, milli, manevi, ahlaki, tarihi, sosyal ve kültürel değerleri somutlaştırarak müzik alanından belirlenen sunulan ortak repertuvar ile geliştirebilme, müzik eserlerinin yaşamlarına kattığı değerleri beceriler bağlamında bütüncül olarak geliştirme ve müzikle ilgili kaynakların doğruluğunu sorgulayarak bilgiye ulaşma hedeflerinde farklılaştığı bulgularına ulaşılmıştır.

3.3. 2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarında Öğrenme Alanları ve Temalar Arasındaki Farklılıklara Yönelik Bulgular

Tablo 3: 2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarında Öğrenme Alanları ve Temalar

	2018	2025
Öğrenme Alanları- Temaları	• Dinleme-Söyleme • Müziksel Algı ve Bilgilenme • Müziksel Yaratıcılık • Müzik Kültürü	• Müzik Dili • Müzik Kültürü

Öğrenme Alanları 2018 yılındaki programda Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü olmak üzere dört alan ile geliştirilirken, 2025 yılında “Öğrenme Alanı” ifadesi yerine “Tema” kullanılmış, Müzik Dili ve Müzik Kültürü temalarıyla sınırlandırılmıştır. Programlarda 2018 yılında Kazanım, 2025 yılında Öğrenme Çıktısı ifadesi kullanılması tercih edilmiştir.

3.4.2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarında Kazanım ve Ders Sürelerindeki Farklılıklara Yönelik Bulgular

İçerik çerçevesinde 2025 TYMM Müzik Dersi Öğretim Programında öğrenme alanı ifadesi yerine tema yer almaktadır. 2018 yılı Müzik Dersi Öğretim Programında ders içeriklerinde kazanım ifadesi kullanılırken, 2025 yılındaki öğretim programında kazanımlar öğrenme çıktısı olarak ifade edilmektedir. Sınıf düzeyine göre 2018 ile 2025 öğretim programı kazanım/öğrenme çıktıları aşağıda tabloda gösterilmektedir.

Tablo 4: 2018 ve 2025 Müzik Dersi Öğretim Programlarındaki Kazanım/Öğrenme Çıktıları

Sınıf Düzeyi	2018	2025	Değişim Oranı %
5	23	15	%34
6	23	13	%43
7	22	16	%27
8	25	15	%40
Toplam	93	59	%36

Tablo incelendiğinde 2018 müzik dersi öğretim programında toplamda ortaokul düzeyinde 93 kazanım görülürken, 2025 yılındaki öğretim programında 59 öğrenme çıktısı olduğu görülmektedir. Kazanım/öğrenme çıktılarının 2025 TYMM Müzik Dersi Öğretim Programı'nın 2018 yılına göre toplamda üçte birinden fazla azaldığı bulgularına ulaşılmıştır.

Tablo 5: 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programlarının Kazanım/Öğrenme Çıktısı ve Sürelerin Karşılaştırması

2018				2025			
Öğrenme Alanı	Kazanım	Süre	%	Tema	Öğrenme Çıktısı	Süre	%
Dinleme - Söyleme	6	17	47	Müzik Dili	7	15	43
Müziksel Algı ve Bilgilenme	7	7	19	Müzik Kültürü	8	17	47
Müziksel Yaratıcılık	6	7	20	Okul Temelli Planlama	-	4	10
Müzik Kültürü	4	5	14				
Toplam	23	36	100		15	36	100

Tablo 5'te görüldüğü üzere 2018 yılında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında kazanımlara en fazla ders süresi ayrıldığı, 2025 yılında ise temalar arasında benzer ders sürelerinin ayrıldığı görülmektedir. Ayrıca tüm sınıf düzeylerinde olduğu gibi okul dışı faaliyetler, projeler gibi çalışmalar için “Okul Temelli Planlama” ile denk düzeyde ders süresi ayrıldığı bulgularına ulaşılmaktadır.

Tablo 6: 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programlarının Kazanım/Öğrenme Çıktısı ve Ders Sürelerin Karşılaştırması

2018				2025			
Öğrenme Alanı	Kazanım	Süre	%	Tema	Öğrenme Çıktısı	Süre	%
Dinleme - Söyleme	7	17	47	Müzik Dili	6	14	40
Müziksel Algı ve Bilgilenme	4	6	17	Müzik Kültürü	7	18	50
Müziksel Yaratıcılık	6	8	22	Okul Temelli Planlama	-	4	10
Müzik Kültürü	6	5	14				
Toplam	23	36	100		13	36	100

Altıncı sınıf düzeyinde 2018 yılında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında beşinci sınıf ile benzer ders süresi ayrılırken “Müziksel Yaratıcılık” alanında ders süresinin arttırıldığı görülmektedir. 2025 yılında ise ders süresi olarak öğretim yılının yarısının “Müzik Kültürü” temasına ayrıldığı görülmektedir.

Tablo 7: 7. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programlarının Kazanım/Öğrenme Çıktılarının ve Ders Sürelerin Karşılaştırması

2018				2025			
Öğrenme Alanı	Kazanım	Süre	%	Tema	Öğrenme Çıktısı	Süre	%
Dinleme - Söyleme	7	17	47	Müzik Dili	6	12	34
Müziksel Algı ve Bilgilenme	4	6	17	Müzik Kültürü	10	20	56
Müziksel Yaratıcılık	5	7	19	Okul Temelli Planlama	-	4	10
Müzik Kültürü	6	6	17				
Toplam	22	36	100		16	36	100

Tablo 7 incelendiğinde 2018 yılında genel olarak beş ve altıncı sınıf düzeyleriyle benzer ders süreleri ayrıldığı, 2025 yılında ise “Müzik Kültürü” temasına ayrılan ders süresinin yarısından fazlasının oluşturulduğu görülmektedir. Bunun yanında diğer düzeylerde olduğu gibi aynı oranda “Okul Temelli Planlama”ya ders süresi ayrıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 8: 8. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programlarının Kazanım/Öğrenme Çıktısı ve Ders Sürelerin Karşılaştırması

2018				2025			
Öğrenme Alanı	Kazanım	Süre	%	Tema	Öğrenme Çıktısı	Süre	%
Dinleme - Söyleme	10	17	48	Müzik Dili	6	12	34
Müziksel Algı ve Bilgilenme	2	5	14	Müzik Kültürü	9	20	56
Müziksel Yaratıcılık	4	7	19	Okul Temelli Planlama	-	4	10
Müzik Kültürü	9	7	19				
Toplam	25	36	100		15	36	100

2018 ve 2025 TYMM müzik dersi öğretim programlarının kazanım ve ders süreleri karşılaştırıldığında; 2018 yılında dört öğrenme alanı, 2025 yılında ise iki tema her sınıf düzeyinde %10 oranında ders dışı etkinlikler, faaliyetleri kapsayan Okul Temelli Planlama yapıldığı görülmektedir. Her iki programda da ders sürelerinin denk olduğu (36 ders saati) ancak farklı düzeylerde kazanım süre dengesinin değişiklik gösterdiği görülmektedir.

Tablolar incelendiğinde 2018 yılı öğretim programında en yüksek kazanım/ders süresi oranının %47 ile Dinleme-Söyleme öğrenme alanında, en düşük ise Müzik Kültürü öğrenme alanında olduğu görülmektedir. 2025 yılında ise beşinci sınıf düzeyinde Müzik Dili ve Müzik Kültürü temalarının benzer ders sürelerine sahip olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Düzeyler arasında Dinleme-Söyleme alanında düzey yükseldikçe kazanım sayısı artarken süre konusunda farklılık olmadığı; Müziksel Algı ve Bilgilenme alanında düzey yükseldikçe kazanım sayısının ve sürenin azaldığı; Müzik Kültürü alanında kazanım ve sürede artış olduğu görülmektedir. 2025 yılı öğretim programında ise beşinci sınıf düzeyinde temaların öğrenme çıktısı ve süreleri dengeliyken, Müzik Kültürü temasında 2018 yılında olduğu gibi ders süresinde yüzdesel olarak artış olduğu bulgularına ulaşılmaktadır.

3.5. 2018 ve 2025 Maarif Modeli Ortaokul Düzeyinde Müzik Dersi Öğretim Programlarında Ders İçeriklerindeki Değişikliklere Yönelik Bulgular

Tablo 9: 2018 ve 2025 TYMM Müzik Dersi Öğretim Programı Ortak Ders İçerikleri

Ders İçerikleri		Programlar
1.	İstiklal Marşı	2018 / 2025
2.	Müzik Dinleme/Söyleme Kuralları	2018 / 2025
3.	Ses Kaynakları	2018 / 2025
4.	Ses Özellikleri (hız, gürlük, süre, frekans)	2018 / 2025
5.	Türk Müziği Makamsal Yapısı	2018
6.	Belirli Gün ve Haftalarla İlgili Müzik Eserleri	2018 / 2025
7.	Ortak Repertuvar	2025
8.	Müzik Çalışmalarını Sergileme	2018
9.	Yerel Sanatçıları Tanıma	2018
10.	Beden Perküsyonu	2025
11.	Temel Müzik Yazı ve Öğeleri	2018 / 2025
12.	Güzel Sanatlarla İlgili Kavramlar	2025
13.	Sesin Oluşumu	2018
14.	İnsan Sesi ve Ses Toplulukları	2018 / 2025
15.	Çalgı Türleri ve Çalgı Toplulukları	2018 / 2025
16.	Ritim Çalgıları	2018
17.	Atatürk ve Müzik	2018 / 2025
18.	Müzikleri Dansa Dönüştürme	2018
19.	Ritim Kalıplarını Seslendirme	2018
20.	Müzikte Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma	2018 / 2025
21.	Müzik Alanındaki Meslekleri Tanıma	2018 / 2025
22.	Müzik Türleri	2018 / 2025
23.	Milli ve Manevi Değerler	2018
24.	Müzik Arşivi Oluşturma	2018
25.	Müzikalite Gelişimi	2018

Tablo 8 incelendiğinde 2018 yılı müzik öğretim programının dört öğrenme alanı, 2025 yılı müzik öğretim programında ise iki öğrenme alanı çerçevesinde ders içeriklerinin oluşturulduğu görülmektedir. İki program karşılaştırıldığında içerik bakımından 2018 yılı müzik öğretim programında

müzik alanına yönelik detaylı bir içerik görülürken, 2025 yılı müzik öğretim programında daha genel kapsamda ders içeriklerinin oluşturulduğu görülmektedir. 2025 yılı müzik öğretim programında Türk Müziği türleri kavram olarak ele alınmış olsa da 2018 yılında Türk müziğiyle ilgili daha kapsamlı bir içeriğin yer aldığı görülmektedir. Ancak 2025 yılı TYMM Müzik Öğretim Programı'nda temel başlıklarla 2018 yılındaki içerikler ele alınmış ve sadeleştirilerek sunulmuştur. 2018 yılı öğretim programında bir sınıf düzeyinde verilen Müzik Arşivi Oluşturma içeriği, 2025 yılı TYMM Müzik Öğretim Programı'nda farklılaşarak Ortak Repertuvar olarak her sınıf düzeyinde ayrı ayrı öneri olarak sunulmuştur.

3.6. 2018 ve 2025 TYMM Müzik Ders Öğretim Programı Ölçme Değerlendirme Sürecindeki Benzerlik ve Farklılıklara Yönelik Bulgular

Tablo 10: 2018 ve 2025 TYMM Müzik Ders Öğretim Programı Ölçme Değerlendirme Benzerlik ve Farklılıkları

Benzerlikleri	2025 TYMM Farklılıkları
Sürece Dayalı Ölçme	Öğrencilerin ön öğrenmelerini tespit edip mevcut durumuna uygun ve motive etmeye yönelik ölçme değerlendirme
Bireysel Farklılıklar	Somutlaştırılmış ve Geçerliği Sağlanmış Ölçme Araçları Kullanımı (Performans görevi, kontrol listesi, gözlem formu, proje, kısa cevaplı-açık uçlu sorular, dereceli puanlama anahtarı, çoktan seçmeli testler ve öz değerlendirme formu)
Bütüncül Değerlendirme	Öğrenme Model ve Yaklaşımlarına Uyumlu Değerlendirme
Çoklu Değerlendirme	Beceri Gelişimini Temel Alma
Ölçme Değerlendirme Sürecinde Öğrencinin Aktif Olması	
Esneklik	
Süreç İçindeki Değişikliklere Adapte Olarak Değerlendirmeyi Güncelleme	

Tablo 10 incelendiğinde 2018 ve 2025 Maarif Modeli Müzik Dersi öğretim programlarının ölçme-değerlendirme süreçlerinde Sürece Dayalı Öğrenme, bireysel farklılıklar, bütüncül değerlendirme, çoklu değerlendirme, ölçme-değerlendirme sürecinde öğrencinin aktif olması, esneklik, süreç içindeki değişikliklere adapte olarak değerlendirmeyi güncelleme boyutlarında

benzerlikler görülürken, 2025 yılında öğrencilerin mevcut durumuna uygun ve motive etmeye yönelik ölçme değerlendirme, somut ve geçerliği sağlanmış ölçme araçlarının kullanımı, öğrenme model ve yaklaşımlarına uygun değerlendirme ve beceri gelişimini temel alarak değerlendirme boyutlarında farklılaştığı bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda araştırma problemlerine yönelik aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. 2018 yılında yayımlanan öğretim programında sarmal yapıda öğrenme alanı temelli yaklaşım benimsenirken, 2025 yılında kapsayıcı ve bütüncül bir yaklaşım benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır. 2018 yılında değerler ve yetkinlik kazandırma bakış açısına sahipken, 2025 yılında beceriler, eğilimler, değerler ve okuryazarlık bütün olarak harmanlanmış olduğu görülmektedir. Öğretim programının genel yapısına bakıldığında 2018 yılındaki programda genel yapıyı Öğrenme Alanları, Kazanımlar ve Açıklamalar basamaklarıyla üç başlık oluştururken, 2025 yılında kapsamın genişlediği sonucuna ulaşılmıştır.
2. 2018 Müzik Dersi Öğretim Planı'nın genel amaçlarında davranış geliştirmeye yönelik problem çözme, eleştirel düşünme gibi becerilere sahip bireyler yetiştirme amaçlanırken, 2025 yılında kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile eğilimler, değerler ve okuryazarlık gibi becerilerin yanında müziksel becerilerle farklılaştığı sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre 2018 yılında geliştirilen program daha sade ve genel davranış geliştirmeye odaklanırken 2025 yılındaki öğretim programında birçok becerinin harmanlandığı bütüncül bir amaç üzerinde durulmuştur. Alana özel amaçlarda 2025 yılında İstiklal Marşı'nı kavrayıp yorumlayabilme, milli, manevi, ahlaki, tarihi, sosyal ve kültürel değerleri somutlaştırarak müzik alanından belirlenen sunulan ortak repertuvar ile geliştirebilme, müzik eserlerinin yaşamlarına kattığı değerleri beceriler bağlamında bütüncül olarak geliştirme ve müzikle ilgili kaynakların doğruluğunu sorgulayarak bilgiye ulaşma hedeflerinde farklılaştığı bulguları ile öğrencinin kavrama basamağına önem verildiği sonucu çıkarılabilir.
3. Öğrenme Alanları 2018 yılındaki programda Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü olmak üzere dört alan ile ifade edilirken, 2025 yılında "Öğrenme

Alanı” ifadesi yerine “Tema” kullanılmış, Müzik Dili ve Müzik Kültürü temaları ile yapısal olarak şekillendiği sonucuna ulaşılmıştır.

4. Kazanım/öğrenme çıktıları farklılıkları incelendiğinde 2018 müzik dersi öğretim programında toplamda ortaokul düzeyinde 93 kazanım görülürken, 2025 yılındaki öğretim programında 59 öğrenme çıktısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kazanım/öğrenme çıktılarının 2025 TYMM Müzik Dersi Öğretim Programı’nın 2018 yılına göre toplamda üçte birinden fazla azaldığı ve buna göre öğrenme çıktılarının azalma sebebinin her öğrenme çıktısına daha fazla ders süresi ayrılmasıyla üst düzey öğrenme sağlanmak istendiği düşünülebilir.

Sınıf bazında değerlendirildiğinde 2018 yılında “Dinleme-Söyleme” öğrenme alanında kazanımlara en fazla ders süresi ayrıldığı, 2025 yılında ise temalar arasında benzer ders sürelerinin ayrıldığı görülmektedir. 6, 7 ve 8. Sınıf düzeyinde 2018 yılında benzer yapıda olduğu görülürken, 2025 Müzik Öğretim Programı’nda sınıf düzeyi arttıkça “Müzik Kültürü” temasına sürenin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca tüm sınıf düzeylerinde 2025 yılındaki öğretim programında okul dışı faaliyetler, projeler gibi çalışmalar için “Okul Temelli Planlama” ile denk düzeyde ders süresi ayrıldığı bulgularına ulaşılmaktadır.

5. İki programda ders içerikleri karşılaştırıldığında içerik bakımından 2018 yılı müzik öğretim programında müzik alanına yönelik detaylı bir içerik görülürken, 2025 yılı müzik öğretim programında daha genel kapsamda ders içeriklerinin oluşturulduğu görülmektedir. 2025 yılı müzik öğretim programında Türk Müziği türleri kavram olarak ele alınmış olsa da 2018 yılında Türk müziğiyle ilgili daha kapsamlı bir içeriğin yer aldığı görülmektedir. Ancak 2025 yılı TYMM Müzik Öğretim Programı’nda temel başlıklarla 2018 yılındaki içerikler ele alınmış ve sadeleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır.
6. 2018 ve 2025 Maarif Modeli Müzik Dersi öğretim programlarının ölçme-değerlendirme süreçlerinde Sürece Dayalı Öğrenme, bireysel farklılıklar, bütüncül değerlendirme, çoklu değerlendirme, ölçme-değerlendirme sürecinde öğrencinin aktif olması, esneklik, süreç içindeki değişikliklere adapte olarak değerlendirmeyi güncelleme boyutlarında benzerlikler görülürken, 2025 yılında öğrencilerin mevcut durumuna uygun ve motive etmeye yönelik ölçme değerlendirme, somut ve geçerliği sağlanmış ölçme araçlarının kullanımı, öğrenme model ve yaklaşımlarına uygun değerlendirme ve beceri gelişimini temel alarak değerlendirme boyutlarında farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmayla ilgili diğer araştırmalar için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Müzik öğretim programları içerik ve ölçme-değerlendirme boyutunda derinlemesine incelenebilir.
2. Farklı alanlardaki öğretim programlarıyla karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
3. Farklı ülkelerdeki müzik öğretim programlarıyla karşılaştırmalı hedef, içerik, öğrenme yaşantıları ve ölçme değerlendirme aşamalarının incelendiği çalışmalar yapılabilir.
4. Müzik öğretmenlerinden verilerin toplandığı öğretim programı değerlendirme çalışmaları yapılabilir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2024). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- MEB, (2018). Müzik dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812917304869518%20Müzik%20Öğretim%20Programı%2020180123.pdf>
- MEB, (2025). Maarif Modeli Müzik Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar). <https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/muzik-dersi-temel-egitim>
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Turan, S.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

